

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

گزارش پروندهٔ وحدت رویهٔ قضایی ردیف ۴۶/۱۴۰۰ هیأت عمومی دیوان عالی کشور با مقدمه و رأی شمارهٔ ۸۱۵ – ۱۴۰۰/۸/۱۸ به شرح ذیل تنظیم و جهت انتشار ارسال می گردد .

مستشار و مدیرکل هیأت عمومی دیوان عالی کشور – محمدعلی شاه حیدری پور

مقدمه

جلسهٔ هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد پروندهٔ وحدت رویهٔ ردیف ۴۶/۱۴۰۰ ساعت ۸:۳۰ روز سه شنبه، مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ به ریاست حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید احمد مرتضوی مقدم، رئیس محترم دیوان عالی کشور، با حضور جناب آقای سیدمحسن موسوی، نماینده محترم دادستان کل کشور و با شرکت آقایان رؤساء، مستشاران و اعضای معاون کلیهٔ شعب دیوان عالی کشور، در سالن هیأت عمومی تشکیل شد و پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید، قرائت گزارش پرونده و طرح و بررسی نظریات مختلف اعضای شرکت کننده در خصوص این پرونده و استماع نظر نماینده محترم دادستان کل کشور که به ترتیب ذیل منعکس می گردد، به صدور رأی وحدت رویهٔ قضایی شمارهٔ ۸۱۵ – ۱۴۰۰/۸/۱۸ منتهی گردید.

الف) گزارش پرونده

به استحضار می رساند، آقای اکبر رضوانی، رئیس محترم شعبه ۱۰۶ دادگاه کیفری دو شهرستان اراک، با اعلام اینکه از سوی شعب اول و هشتم دادگاه تجدیدنظر استان مرکزی، در خصوص تعیین مجازات تعزیری مطابق ماده ۶۱۴ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ در مواردی که بزه ایراد ضرب یا جرح عمدی با لوث به اثبات رسیده است، آراء مختلف صادر شده، درخواست طرح موضوع را در هیأت عمومی دیوان عالی کشور نموده است که گزارش امر به شرح آتی تقدیم می شود:

الف) به حکایت دادنامه شماره ۹۹۰۹۹۷۸۶۱۲۶۰۲۵۵۴ – ۱۳۹۹/۱۲/۲۵ شعبه ۱۰۶ دادگاه کیفری دو شهرستان اراک، در خصوص اتهام آقای محمدرضا ... دایر بر ایراد ضرب و جرح عمدی با چاقو، موضوع شکایت آقای وحید ...، چنین رأی صادر شده است:

«... با توجه به حدوث لوث در قضیه از طریق قرائن و امارات ... در راستای ماده ۳۱۷ قانون مجازات اسلامی [۱۳۹۲] نخست از متهم مطالبه دلیل بر نفی اتهام شد که وی علیرغم ابلاغ در مهلت تعیین شده هیچ دلیلی بر نفی اتهام انتسابی ارائه نکرد که دادگاه قرار اجرای قسامه صادر و شاکی در وقت تعیین شده با رعایت ماده ۴۵۶ قانون مجازات اسلامی [۱۳۹۲] با اقامه قسامه و تغلیظ و اتیان سوگند با لفظ جلاله بیان داشت صدمات مندرج در گواهی پزشکی قانونی را متهم با ایراد ضرب و جرح عمدی با چاقو در او ایجاد کرده است که با توجه به مراتب، بزهکاری و مجرمیت مشارالیه و بزه انتسابی محرز و مسلم است و دادگاه با توجه به اصل سی و ششم قانون اساسی و مواد ۸، ۱۱ و ۳۵۹ قانون آیین دادرسی کیفری و مستنداً به مواد ۲، ۱۴، ۱۷، ۳۱۷، ۳۱۸، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۵۶، ۴۶۲، ۴۸۸، ۴۸۹، ۷۰۹ و ۷۱۴ قانون مجازات اسلامی [۱۳۹۲] حکم به محکومیت مشارالیه از حیث جنبه خصوصی جرم به پرداخت ... دیه ... ظرف مهلت یکسال از تاریخ وقوع بزه در حق شاکی و از حیث جنبه عمومی جرم با توجه به اینکه همان اندازه که اقرار و سایر دلایل به قاضی علم می دهند به همان اندازه نیز قسامه به قاضی علم برای احراز جرائم می دهد و اگر اثبات جرم با انجام قسامه از بابت لوث باشد چون قسامه یکی از طرق اثبات جرم محسوب می شود جنبه عمومی آن بر اساس موضوع ماده ۶۱۴ قانون [مجازات اسلامی بخش] تعزیرات و مجازات های بازدارنده [مصوب ۱۳۷۵] قابل اعمال خواهد بود؛ زیرا مجازات تعزیری مقرر در این ماده برای حفظ نظم و صیانت و امنیت جامعه و جلوگیری از تجری مرتکب یا دیگران مقرر شده و طریق اثبات جنایت مطرح نیست و از طریق هر یک از ادله اثبات جرم ثابت شود، جنایت ثابت شده از لحاظ جنبه عمومی مشمول مقررات تعزیری حاکم بر موضوع است و چنانچه جرح عمدی با قسامه ثابت شود و عمل مذکور باعث جری شدن متهم شود، اعمال جنبه عمومی بلامانع است ... به استناد تبصره ماده ۶۱۴ قانون [مذکور] حکم به تحمل یک سال حبس با رعایت بند[های] الف و ب ماده ۱۸ قانون مجازات اسلامی [۱۳۹۲] صادر می نماید...»

پس از تجدیدنظرخواهی از این رأی، شعبه اول دادگاه تجدیدنظر استان مرکزی به موجب دادنامه شماره ۱۴۰۰۲۶۳۹۰۰۰۳۶۲۳۲۱ – ۱۴۰۰/۲/۱۳ چنین رأی داده است:

«... با توجه به اینکه تجدیدنظرخواه ایراد یا دفاع موجهی که موجبات ایجاد خلل و خدشه در ارکان دادنامه معترض عنه را فراهم آورد ابراز ننموده و دادنامه تجدیدنظرخواسته نیز با رعایت اصول و تشریفات دادرسی صادر شده و فاقد ایراد یا اشکال عمده بوده و موضوع نیز مشمول هیچ یک از جهات مندرج در ماده ۴۳۴ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۹۲ نمی باشد، لذا ضمن رد تجدیدنظرخواهی تجدیدنظرخواه، مستنداً به بند الف ماده ۴۵۵ قانون فوق الذکر، دادنامه تجدیدنظرخواسته را تأیید می نماید. ...»

ب) به حکایت دادنامه شماره ۱۳۰۹۸۶۰۰۰۱۳۰۲۶۳۹۰۰۰ – ۱۴۰۰/۱/۲۴ شعبه ۱۰۶ دادگاه کیفری دو شهرستان اراک، در خصوص اتهام آقای مهدی ... دایر بر ایراد ضرب و جرح عمدی با قمه موضوع شکایت آقای سجاد ...، چنین رأی صادر شده است:

« با توجه به حدوث لوث در قضیه از طریق قرائن و امارات ... در راستای ماده ۳۱۷ قانون مجازات اسلامی [۱۳۹۲] نخست از متهم مطالبه دلیل بر نفی اتهام شد که وی علی رغم ابلاغ در مهلت تعیین شده، هیچ دلیلی بر نفی اتهام انتسابی ارائه نکرد که دادگاه قرار اجرای قسامه صادر و شاکی در وقت تعیین شده با رعایت ماده ۴۵۶ قانون مجازات اسلامی [۱۳۹۲] با اقامه قسامه و تغلیظ و اتیان سوگند با لفظ جلاله بیان داشت صدمات مندرج در گواهی پزشکی قانونی را مهدی ... با ایراد ضرب و جرح عمدی با چاقو در او ایجاد کرده است که با توجه به مراتب بزهکاری و مجرمیت مشارالیه و بزه انتسابی ... محرز و مسلم است و دادگاه با توجه به اصل سی و ششم قانون اساسی و مواد ۸، ۱۱ و ۳۵۹ قانون آیین دادرسی کیفری و مستنداً به مواد ۲، ۱۴، ۱۷، ۳۱۷، ۳۱۸، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۵۶، ۴۶۲، ۴۸۸، ۴۸۹، ۷۰۹ و ۷۱۴ قانون مجازات اسلامی [۱۳۹۲] حکم به محکومیت مشارالیه از حیث جنبه خصوصی جرم به پرداخت ... دیه ... ظرف مدت یکسال از تاریخ وقوع بزه در حق شاکی و از حیث جنبه عمومی جرم با توجه به اینکه همان اندازه که اقرار و سایر دلایل به قاضی علم می دهند به همان اندازه نیز قسامه به قاضی علم برای احراز جرائم می دهد و اگر اثبات جرم با انجام قسامه از بابت لوث باشد، چون قسامه یکی از طرق اثبات جرم محسوب می شود، جنبه عمومی آن بر اساس موضوع ماده ۶۱۴ قانون [مجازات اسلامی بخش] تعزیرات و مجازات های بازدارنده [مصوب ۱۳۷۵] قابل اعمال خواهد بود زیرا مجازات تعزیری مقرر در این ماده برای حفظ نظم و صیانت و امنیت جامعه و جلوگیری از تجری مرتکب یا دیگران مقرر شده و طریق اثبات جنایت مطرح نیست و از طریق هر یک از ادله اثبات جرم ثابت شود، جنایت ثابت شده از لحاظ جنبه عمومی مشمول مقررات تعزیری حاکم بر موضوع است و چنانچه جرح عمدی با قسامه ثابت شود و عمل مذکور باعث جری شدن متهم شود، اعمال جنبه عمومی بلامانع است ... به استناد تبصره ماده ۶۱۴ قانون [مذکور] حکم به محکومیت مشارالیه به تحمل یکسال حبس با احتساب ایام بازداشت قبلی صادر می نماید ...»